

Vedľajšie účinky liečby

PRE PLNOHODNOTNÝ ŽIVOT

www.myelom.sk

MUDr. Veronika Ballová

Upozornenie:

**Názvy liekov sú uvádzané len ako príklady,
nie ako reklama na tieto lieky**

Slovenská myelómová spoločnosť

Akú liečbu dostávajú pacienti s myelómom?

- **Klasické cytostatiká – chemoterapiu** (Alkeran, Cyklofosfamid, Adriamycin.....)
- **Novšie lieky** (Thalidomid, Revlimid, Velcade)
- **Kortikoidy** (Dexametazon, Prednison)
- **Rádioterapiu – ožarovanie**

1. Protinádorová liečba

- **Lieky na podporu kostí – bisfosfonáty** (Pamitor, Zometa, Bonafos)
- **Lieky proti bolesti** (Novalgin, Ibalgin, Tramal, Oxycontin, MST, Transtec, Durogesic
- **Lieky na prevenciu žilovej trombózy** (Fragmin, Clexane, Fraxiparine, Anopyrin)
- **Rastové faktory** (Neupogen, Rtiograstim, Eprex, Neorecormon
- **Lieky na ochranu žalúdka** (Quamatel, Helicid, Omeprazol
- **Lieky proti infekciám-** antibiotiká, antimykotiká, virostatiká

2. Podporná liečba

Aké ťažkosti mávajú pacienti?

- **Nevolnosť**
- **Nechutenstvo**
- **Obdobia zvýšenej chuti do jedla, poruchy spánku**
- **Bolesti v ústach**
- **Hnačky / zápchy**
- **Únava, ospalosť, závraty**
- **Zmeny nálady (eufória/ depresívne stavy)**
- **Tŕpnutie na nohách a rukách, pálenie až bolestivosť chodidiel**
- **Svalová slabosť**
- **Kŕče v lýtkach**
- **Opuchy nôh, bolesti nôh**
- **Bolesti celého tela, kostí**
- **Bolesti žalúdka, pálenie žáhy**

Aké ťažkosti mávajú pacienti?

- **Zhoršenie videnia, rozmazané videnie, slzenie očí**
- **Zmeny na koži (akné, stenčenie kože, kožné výsevy)**
- **Vypadanie vlasov, ochlpenia**
- **Poruchy cítenia chutí**
- **Priberanie na hmotnosti, zmena vzhľadu**
- **Rozvoj sa cukrovky, „rozhádzanie“ cukrovky**
- **Zmeny v krvnom obraze (leukopénia, anémia, trombocytopenia)**

Vedľajšie účinky **klasických** cytostatík

- **Vypadanie vlasov**
- **Nevolnosť, zvracanie**
- **Bolesti v ústach**
- **Hnačky**
- **Zmeny v krvnom obraze**
- **Zhoršenie funkcie srdca, poruchy srdc. rytmu, zadýchavanie**

Ovplyvnenie NU

- **Lieky proti zvracaniu, úprava stravy**
- **Vyplachovanie úst, vyberanie zub. protéz**
- **Rastové faktory**
- **Úprava liekov na srdce, prispôsobenie chemoterapie**

Vedľajšie účinky **Thalidomidu**

- Spavosť, únava, ranné závraty
- Sklon k zápche
- Típnutie na nohách a rukách
- Kŕče v nohách
- Slabosť
- Kožný výsev
- Pokles TK, znížená srdcová frekvencia
- Zmeny nálady
- Zvýšené riziko pre žilovú trombózu

Ovplyvnenie NU

- Úprava dávky, užiť lieky pred spaním
- Dostatok tekutín, vláknina + zmäkčovadlá stolice
- Úprava dávky/vysadenie liekov na tlak
- Lieky, ktoré znižujú zrážanlivosť krvi

Vedľajšie účinky **Revlimidu**

- **Zvýšené riziko pre žilovú trombózu**
- **Zmeny v krvnom obraze**
- **Hnačky, nevoľnosť**
- **Únava**

Ovplyvnenie NU

- **Úprava dávky**
- **Použitie rastových faktorov**
- **Lieky na krvnú zrážanlivosť**
- **Úprava stravy, lieky proti hnačke**

Vedľajšie účinky **Velcade**

- **Tŕpnutie na nohách a rukách**
- **Bolesti nôh, kŕče v lýtkach**
- **Únava, celková slabosť**
- **Nechutenstvo, nevoľnosť, hnačky**
- **Pokles krvných doštičiek**
- **Herpetická infekcia**

Ovplyvnenie NU

- **Úprava dávky, prísne sledovanie príznakov neuropatie a KO pred každým podaním !!!**
- **Lieky proti zvracaniu**
- **Podávanie liekov proti herpesu počas liečby**

Vedľajšie účinky **kortikoidov**

- **Zvýšená chuť do jedla**
- **Zmeny nálady (eufória/depresia), hyperaktivita**
- **Poruchy spánku**
- **Svalová slabosť, kŕče v nohách**
- **Priberanie na hmotnosti, zadržiavanie vody**
- **Zmena vzhľadu**
- **Rozvoj cukrovky, zhoršenie cukrovky**
- **Pálenie žáhy, bolesti žalúdka**
- **Odvápňovanie kostí**
- **Rozmazané videnie**
- **Akné – tvár, hrudník**
- **Zlé hojenie rán, stenčenie kože**

Vedľajšie účinky **kortikoidov**

Ovplyvnenie NU

- **Lieky na upokojenie, na spanie**
- **Lieky na zníženie tvorby žalúdočnej kyseliny**
- **Lieky na močenie**
- **Príjem vápnika, magnézia, vitamínu D**
- **Prechod na inzulín (prechodne)**
- **Kontrolovaný prísun potravy**
- **Dostatočný pohyb, udržiavanie kondície**

Ťažkosti po vysadení **kortikoidov**

- Únava, chýbanie energie
- Svalová slabosť a bolesť svalov
- Bolesť celého tela, kĺbov („pseudoreumatizmus), ranná stuhnutosť
- Nízky tlak krvi
- Nechutenstvo
- Opuchy nôh

Ovplyvnenie ťažkostí

- Záťaž doobeda, poobede odpočinok
- Ranná rozcvička
- Lieky proti bolesti (antireumatiká)
- Zníženie dávok/vysadenie liekov na tlak
- Malé dávky liekov na močenie

Vedľajšie účinky **bisfosfonátov** (Zometa, Pamitor)

- **Chrípkové príznaky**
- **Bolestivosť akoby celého tela**
- **Zvýšená teplota deň po podaní**
- **Poškodenie obličiek**
- **Bisfosfonátová osteonekróza**

Ovplyvnenie NU

- **Podanie s malou dávkou kortikoidu**
- **Dodržanie času potrebného na tečenie infúzie (nezrýchľovať infúziu!!!)**
- **Žiadne invazívne zubné výkony**
- **Dobre sediace zubné protézy**
- **Dodržiavanie ústnej hygieny**
- **Dodržiavanie odporučení SMS na prevenciu BON (bisfosfon. Osteonekróza)**

Vedľajšie účinky **liekov proti bolesti**

- **Bolesti žalúdka, žalúdočné vredy (Ibalgin)**
- **Poškodenie obličiek (Ibalgin, veľa Paralenu)**
- **Ospalosť, únava**
- **Nevolnosť, zvracanie (opiáty)**
- **Úporná zápcha**
- **Sucho v ústach**

Ovplyvnenie NU

- **Lieky na ochranu žalúdka (Quamatel, Helicid, Omeprazol)**
- **Lieky proti zvracaniu**
- **Opatrne pri poškodení obličiek (Ibalgin)**
- **Dostatok tekutín (2l/d) aspoň**
- **Lieky na zmäkčenie stolice, úprava stravy**

Vedľajšie účinky **rastových faktorov**

- **Bolesti kostí**
- **Chrípkové príznaky, únava**
- **Zvýšená teplota**
- **Zvýšenie tlaku krvi (Neorecormon, Eprex, Aranesp)**

Ovplyvnenie NU

- **Lieky proti bolesti (Novalgin, Korylan, Paralen, Ibalgin)**
- **Liečbu prerušiť**

Záver

- **Komunikácia lekár - pacient**

Lekár: vysvetlí liečbu a možné vedľajšie účinky
pred podaním CHT cielené otázky na NÚ

Pacient: prečíta si príbalové letáčky
naučí sa rozumieť liečbe a vedľajším účinkom
pred podaním CHT informuje o NÚ

- **Včas reagovať v prípade výskytu NÚ – úprava dávky,
nasadenie podpornej liečby**